

Beleidsnota

Volkstuinieren in IJsselmonde 2009-2014

Beleidsnota

Volkstuinieren in IJsselmonde 2009-2014

De nota is vastgesteld door de deelraad
van IJsselmonde op 19 februari 2009

Colofon

Tekst en redactie:
Deelgemeente IJsselmonde
Postbus 9044
3007 AA Rotterdam
Telefoonnummer (010) 479 82 00
E-mail: deelgemeente@ijsselmonde.rotterdam.nl
Website: www.iijsselmonde.nl

Grafische productie: TIME, Rotterdam

Foto's omslag: Joop Reyngoud en Linda Malherbe
Kleine foto linksboven: VTV Van Brienenoord
Kleine foto linksonder: VTV Hordijkerveld
Grote foto rechts: VTV Lombardijen

Inhoudsopgave

	Inleiding	5
Hoofdstuk 1	De huidige situatie	7
Hoofdstuk 2	Beheer of inhoudelijk beleid?	11
Hoofdstuk 3	Belangrijkste beleidsuitgangspunten	15
	3.1 Beleidsmatige verantwoordelijkheid	15
	3.2 Beheersmatige verantwoordelijkheid	17
	3.3 De belangrijkste beleidskeuzes op een rij	18
Hoofdstuk 4	Financiële consequenties	21
Bijlage	Grondhuurtarieven alle deelgemeenten in Rotterdam	22

Inleiding

Stand van zaken tot nu toe

Vanuit de historie zijn volkstuinen ontstaan omdat veel mensen in de grote steden geen tuin hadden en toch behoefte hadden aan een 'eigen' stukje recreatiegrond. De overheid heeft destijds complexen aangelegd waar bewoners tegen een zeer gereduceerd tarief de mogelijkheid werd geboden een stuk grond te huren. Het waren dus van oorsprong 'tuinen voor het volk'.

Anno 2009 worden de meeste volkstuincomplexen die destijds zijn ontstaan nog steeds op dezelfde manier ingericht en verhuurd aan stadsbewoners. De vraag is echter in hoeverre deze complexen ook nu nog voorzien in de behoefte uit de samenleving en of de beleidsmatige en beheersmatige verantwoordelijkheid van deze complexen op de juiste wijze door de deelgemeenten wordt ingevuld.

De Rotterdamse Rekenkamer heeft op 6 juli 2006 het rapport "Vergeet-mij-nietjes aan de Maas" uitgebracht, waarin zij m.b.t. het volkstuinenbeleid van de gemeente Rotterdam de volgende hoofdconclusies hebben getrokken:

1. De formele verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden rond volkstuinen is duidelijk.
2. Beleid voor volkstuinen is de afgelopen dertig jaar vooral tot stand gebracht door de bestuurslaag die er sinds 1987 niet meer over gaat: de stad (B&W en de gemeenteraad). Een groot deel van het beleid is bovendien niet uitgevoerd.
3. Deelgemeenten hebben nauwelijks eigen beleid voor volkstuinen ontwikkeld. Volkstuinen zijn voor hen daarmee vooral een zaak van beheer.
4. Deelgemeenten voeren het beheer van de volkstuinen zonder de daartoe benodigde informatie. Dit geldt in het bijzonder voor de vaststelling van de tarieven (met uitzondering van de deelgemeenten Noord en Prins Alexander) en voor het groot onderhoud (met uitzondering van Prins Alexander). De daarbij genomen besluiten kunnen aan derden, waaronder volkstuinders, onvoldoende helder worden verantwoord.

De Rekenkamer heeft vervolgens de volgende aanbevelingen meegegeven voor de *deelraad* en het *dagelijks bestuur*:

1. Doe een uitspraak over het nut en de noodzaak van (deel)gemeentelijk volkstuinenbeleid. Doe in dit verband een uitspraak over de vraag of 'volkstuinen' beleid gemaakt dient te worden, of dat de deelgemeente de maatschappelijke functie van volkstuinen vooral faciliteert (beheer).
2. Formuleer, indien er beleid gemaakt dient te worden, ofwel afzonderlijk volkstuinenbeleid ofwel laat volkstuinenbeleid expliciet onderdeel zijn van breder beleid (bijvoorbeeld recreatiebeleid). In het laatste geval dienen de doelen voor volkstuinen daarbinnen gespecificeerd te worden.

Op basis van bovenstaande heeft het Dagelijks Bestuur besloten:

- Een startnotitie te ontwikkelen die uiteindelijk moet leiden tot een beleidsnota.
- Per 2007 SenR opdracht verlenen om bij de jaarrapportages per volkstuincomplex een overzicht te leveren van de gerealiseerde baten en lasten ten opzichte van vorig jaar en van het budget.

Naar aanleiding van dit Rekenkamerrapport en de besluiten die het DB in dit kader heeft genomen, is de deelraad op 4 januari 2007 geïnformeerd. Vervolgens is in de commissievergadering van MEO&W op 11 september 2007 een aantal discussievragen voorgelegd en besproken. Dit heeft geleid tot een plan van aanpak waarbij als eerste een werkbezoek werd afgelegd op een van de volkstuincomplexen in februari 2008. Vervolgens werd een startnotitie volkstuinenbeleid aangeboden aan de commissie MEO&W op 17 juni 2008.

Voorliggend document is de definitief uitgewerkte beleidsnota 'Volkstuinieren in IJsselmonde 2009-2014'.

Deze beleidsnota omvat vier hoofdstukken, waarbij hoofdstuk 1 ingaat op de huidige situatie. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 beschreven in hoeverre de deelgemeente zich louter zou moeten richten op beheersmatige taken of dat zij ook een beleidsmatige (vernieuwende) verantwoordelijkheid heeft. In hoofdstuk 3 worden de belangrijkste beleidsuitgangspunten m.b.t. volkstuinen in IJsselmonde overzichtelijk samengevat en tenslotte worden in hoofdstuk 4 de financiële consequenties belicht.

De hieruit voortvloeiende actiepunten en beleidsmaatregelen zullen, afhankelijk van de inhoud, primair door Rotterdam Vastgoed in samenwerking met de Rotterdamse Bond voor Volkstuinders en de volkstuinverenigingen zelf uitgevoerd worden of in gezamenlijkheid tussen stad en deelgemeenten vormgegeven moeten worden.

1

De huidige situatie

In Rotterdam is een groot aantal volkstuincomplexen van verschillende samenstelling. Op elk volkstuincomplex hebben de gebruikers van de tuinen zich verenigd in een volkstuinvereniging. Deze vereniging huurt het totale complex van de Rotterdamse Bond voor Volkstuinders; de RBV. De afzonderlijke tuinders zijn dus lid van de volkstuinvereniging en tevens betalen zij een bijdrage aan de RBV.

Volkstuincomplexen in Rotterdam maakten tot 1 januari 2009 onderdeel uit van het beleidsterrein Sport en Recreatie. In die hoedanigheid beheerde en exploiteerde de stedelijk dienst Sport en Recreatie (SenR), in opdracht van de deelgemeenten, alle volkstuincomplexen van de stad. Vanaf 2009 is al het vastgoed van de gemeente Rotterdam ondergebracht in een centrale organisatie onder verantwoordelijkheid van het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Deze organisatie heet Rotterdam Vastgoed (RV). Dit betekent dat RV vanaf januari 2009 de complexen volledig beheert, waarbij zij verantwoordelijk is voor het onderhoud (groot onderhoud en jaarlijks onderhoud) en de verhuur van de grond aan de RBV. In de praktijk verandert er niets, onduidelijk is echter wel of RV voldoende ambtelijke capaciteit heeft voor inhoudelijke beleidsontwikkeling.

De RBV gaat vervolgens huurovereenkomsten aan met de verschillende volkstuinverenigingen. De rol van de RBV is enerzijds verhuurder van de grond aan de verenigingen en anderzijds belangenbehartiger voor de volkstuinders in de stad.

Er zijn in de huidige situatie twee soorten volkstuinen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen 'verblijfstuinen' en 'nutstuinen'.

'Verblijfstuinen'

De zogenaamde 'verblijfstuincomplexen' zijn recreatietuinen, waarbij de huurder een eigen tuinhuis mag bouwen en van april tot oktober semi-permanent mag verblijven op het terrein. Deze huisjes zijn meestal ook van alle gemakken voorzien, zoals gas, water, elektra en riolering. De tuinen hebben een gemiddelde oppervlakte van 250 m² en worden over het algemeen als 'siertuin' ingericht.

'Nutstuinen'

De nutstuin kan men het beste omschrijven als 'moestuin'. Hierbij is het primaire gebruik gericht op het verbouwen van groente en fruit voor eigen gebruik. Het is niet toegestaan op deze complexen te verblijven en ook het plaatsen van tuinhuisen op deze grond is niet toegestaan. Het aanbrengen van kleine kassen of 'kisten' om tuingereedschap in op te bergen is wel geoorloofd. Er zijn echter duidelijke regels opgesteld over de maximale maatvoering van deze 'bouwsels'. De RBV is verantwoordelijk voor de handhaving van deze regels.

IJsselmondse situatie

In IJsselmonde zijn vier volkstuincomplexen gesitueerd, waarbij zowel eenzijdig samengestelde complexen als een combinatie van verblijfs- en nutstuinen op één complex aan de orde is.

Overzicht gegevens volkstuincomplexen dg. IJsselmonde (datum: 2 april 2008 aangeleverd door de RBVW)

Omschrijving	Hordijkerveld	Lombardijen	Van Brienoord	Beverwaard
Type complex	Permanent bebouwd	Permanent bebouwd	Tijdelijk bebouwd	Permanent onbebouwd
Op complex aanwezige tuintypen	Nuts- en verblijfstuinen	Verblijfstuinen	Verblijfstuinen	Nutstuinen
Netto oppervlakte in m ²	14625	23335	22975	11265
Aantal tuinen	46/65	90	95	63
Gem. tuingrootte in m ²	225	260	240	175
Nationaliteiten*	• 3	• 3	• 3	• 6
Voorzieningen**	+++	++	++	-
Type tuinders***	Hobbyisten/ gezinnen/ tuinliefhebbers	Hobbyisten/ gezinnen	Hobbyisten/ gezinnen	tuinliefhebbers

- * bij nationaliteiten moet de volgende toelichting worden gemaakt: behalve autochtone bewoners (Rotterdamers) zijn ook allochtone Rotterdamers van Turkse, Marokkaanse of andere afkomst vertegenwoordigd. Vooral bij de nutstuinders op Beverwaard is het aantal nationaliteiten groot. Kenmerkend op alle complexen is de vanzelfsprekende integratie, die blijkbaar op volkstuincomplexen kan bestaan.
- ** voorzieningen: hieronder worden verstaan zaken als: verenigingsgebouw, milieupark, winkel, parkeerplaats, toiletgroep, thematuinen etc. Alleen op Beverwaard is er sprake van het ontbreken van primaire voorzieningen.
- *** type tuinders: onder hobbyisten verstaan we hier actief tuinierende verblijfstuinders, al of niet in gezinsverband. Onder tuinliefhebbers verstaan we de vooral actief tuinierende nutstuinders, die gericht bezig zijn met de productie van groente, fruit en/of kruiden voor eigen gebruik. De herkomst van de tuinder is daarbij vaak zichtbaar in het grondgebruik qua productbemoeienis.

Beheersmatige verantwoordelijkheid

De gronden/terreinen van de volkstuincomplexen rusten namens de gemeente Rotterdam (deelgemeenten) in juridisch eigendom bij Rotterdam Vastgoed. De opstallen (onroerende zaken) zijn economisch eigendom van de vereniging (particulier). Door natrekking¹ rust het juridisch eigendom van deze opstallen bij de gemeente Rotterdam (deelgemeenten).

Op basis van de Verordening op de Deelgemeenten (VOD) zijn deelgemeenten beheers- en beleidsmatig verantwoordelijk voor deze complexen. Rotterdam Vastgoed (RV) beheert en exploiteert in opdracht van de deelgemeenten deze terreinen.

1 Natrekking is een eigendomsverkrijging van een zaak die met een andere één geheel vormt of gaat vormen.

RV functioneert als 'huisbaas' en draagt zorg voor het jaarlijks en groot onderhoud. In de huurovereenkomst worden met de huurders (RBVW) afspraken gemaakt over het dagelijks onderhoud, waarbij een groot deel van de werkzaamheden door de verenigingen zelf wordt uitgevoerd.

De exploitatie van een complex bestaat uit de volgende lasten:

Accommodatielasten

Bestaande uit rentelasten en afschrijvingen gerelateerd aan boekwaarden. Onder deze noemer vallen tevens de kosten van inhuur via het OBR van volkstuincomplexen met tijdelijke beheerstatus².

Belastingen

Dit betreft in hoofdzaak de gemeentelijke OZB. Op basis van een regeling, zoals deze in 2000 tot stand is gekomen, worden zowel het eigenaarsdeel als het gebruikersdeel van de tuinhuisjes van de individuele tuinders voor rekening genomen van de gemeente. Alleen de OZB, het gebruikersdeel van de kantines, komt niet ten laste van de (deel)gemeentelijke exploitatie.

Groot onderhoud

De benodigde budgetten voor groot onderhoud zijn niet in de exploitatiebegrotingen van de volkstuinen opgenomen. Op basis van te actualiseren meerjarenplanningen worden jaarlijks daartoe ad hoc aanvragen bij deelgemeenten ingediend. Afhankelijk van de financiële mogelijkheden en bestuurlijke prioriteiten worden deze aanvragen al dan niet of slechts ten dele gehonoreerd. De kosten voor groot onderhoud aan volkstuinen worden door deelgemeenten op uiteenlopende wijze gefinancierd en veelal niet ten laste gebracht van de desbetreffende exploitatie.

In IJsselmonde is er niet voor gekozen om groot onderhoudsmiddelen beschikbaar te stellen binnen de exploitatie van een voorziening, maar hiervoor is een apart totaalbudget in de begroting opgenomen voor alle voorzieningen gezamenlijk, gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplan (MOP). Voor de volkstuincomplexen is binnen het MOP een structureel gemiddelde opgenomen van € 52.400,- per jaar.

Werkzaamheden:

Op grond van de huurovereenkomsten heeft de (deel)gemeente een onderhoudsplicht aan met name de semi-openbare gebieden van de volkstuincomplexen. Het betreft hier zaken als het onderhoud aan watergangen binnen de complexen (uitgezonderd ringsloten), taluds, paden en openbaar groen (gazons en bomen). Deze onderhoudsplicht is mede gebaseerd op de middels de huurovereenkomst aan de huurder opgelegde verplichting om de volkstuincomplexen van zonsopgang tot zonsondergang voor het publiek openbaar toegankelijk te houden. De hiervoor jaarlijks benodigde budgetten kunnen op basis van normering indicatief per complex worden bepaald. Het onderhoud aan rioleeringsystemen binnen de complexen alsmede het meerjaarlijks onderhoud aan watergangen rond de complexen, niet de binnensloten, wordt voor rekening van en door Gemeentewerken uitgevoerd.

Jaarlijks onderhoud

Deze posten zijn bestemd voor uitsluitend het jaarlijks onderhoud aan de semi-openbare delen van de volkstuincomplexen als paden, taluds, watergangen (ringsloten uitgezonderd), hekwerken en semi openbaar groen (bomen).

Werkzaamheden:

De soort werkzaamheden van 'jaarlijks onderhoud' zijn gelijk aan het 'groot onderhoud', maar hierbij gaat het om kleine reparaties die moeten worden hersteld.

Onderhoudsplicht huurder

In de bij de huurovereenkomst behorende 'kruisjeslijst' worden de werkzaamheden genoemd die door de huurder zelf moeten worden verricht.

² **Tijdelijke beheerstatus** zijn complexen (o.a. Eiland van Brienenoord) waarbij de grond in eigendom is van het OBR. Deze grond wordt tijdelijk verhuurd aan de RBVW.

Kruisjeslijst onderhoud volkstuincomplex

Hekwerken / looppoorten	RBVV	RV	Hekwerken / looppoorten
Lokale reparaties Verwijderen ongewenste begroeiing	.	.	Vervanging (GO) Richten en stellen(GO)
Sloten / watergangen	RBVV	RV	Sloten / watergangen
Opschonen binnensloten	.	.	Vervanging beschoeiing + grondaanvullingen (GO) Herstellen beschoeiing + lokale grondaanvullingen (KO) Uitdiepen sloten (GO) Opschonen ringsloten (KO) Vervanging duikers (GO) Schoonmaak duikers (KO)
Paden (geasfalteerd) incl. parking	RBVV	RV	Paden (geasfalteerd) incl. parking
Verwijderen vuil / aanvegen Afsteken kantbegroeiing	.	.	Vervanging / heraanleg (GO) Verwijderen boomstronken / aanhelen / opvullen lokale verzakkingen (KO)
Paden (overige verhardingen) incl. parking	RBVV	RV	Paden (overige verhardingen) incl. parking
Verwijderen vuil Aanvegen Afsteken kantbegroeiing Opvullen lokale verzakkingen	.	.	Vervanging / heraanleg (GO) Verwijderen boomstronken / aanhelen / opvullen lokale verzakkingen (KO)
Drainagesystemen / kolken	RBVV	RV	Drainagesystemen / kolken
		.	Vervanging / heraanleg (GO)
Kabels en buizen (elektra, gas, water, riool, cai)	RBVV	RV	Kabels en buizen (elektra, gas, water, riool, cai)
Aan- c.q. heraanleg en onderhoud op het complex (openbare leidingen uitgezonderd) Reparaties op het complex (openbare leidingen uitgezonderd) Onderhoud verbruikmeters	.	.	Aan c.q. heraanleg tot aan het complex hoofdleidingen water en riool (GO)
Oriëntatieverlichting	RBVV	RV	Oriëntatieverlichting
Her- c.q. aanleg vervanging Kleine reparaties	.		
Opstallen	RBVV	RV	Opstallen
Groot onderhoud / vervanging Klein onderhoud	.		
Speelplaatsen	RBVV	RV	Speelplaatsen
Onderhoud ondergrond Onderhoud speeltoestellen Beheer logboek onderhoud	.	.	Controle naleving attractiebesluit
Milieupark	RBVV	RV	Milieupark
Groot onderhoud / vervanging Klein onderhoud Lokale schoonmaak	.		
Vuilafvoer	RBVV	RV	Vuilafvoer
Tuinafval Huishoudafval Milieu belastend materiaal	.		
Terreinonderhoud (semi openbaar)	RBVV	RV	Terreinonderhoud (semi openbaar)
Terreininventaris (banken, prullenbakken bewegwijzering ed.)	.	.	Boomonderhoud (GO + KO) Terreinophoging en egalisatie (GO) Vervaging kunstwerken als bruggen ed. (GO) Onderhoud kunstwerken als bruggen ed. (KO) Schoffelen, wieden, harken, borders (KO) Onderhoud heesters bosbeplanting (KO) Maaien gazons (KO)
Onderhoud verhuurde tuintjes	RBVV	RV	Onderhoud verhuurde tuintjes
Maaien gazons Schoffelen, wieden, harken, borders Onderhoud heesters, bomen, bosbeplanting Opstellen en tuininventaris	.		(Boomonderhoud dient door deskundigen te Worden uitgevoerd terwijl er stringente regelgeving op van toepassing is)

RBVV = huurster

RV = verhuurder

.. = kan tegen vergoeding door RBVV in zelfwerkzaamheid worden uitgevoerd na te maken schriftelijke afspraken

GO = groot onderhoud

KO = klein onderhoud

(tabel aangeleverd door SenR)

2

Beheer of inhoudelijk beleid?

De Rekenkamer heeft in haar rapport aangegeven dat de verdeling van verantwoordelijkheden tussen stad en deelgemeenten helder is, maar dat de afgelopen jaren juist de bestuurslaag (stad) die niet over de 'inhoud' gaat, zich met het inhoudelijk beleid het meeste heeft bemoeid.

Om meer helderheid te verschaffen over mogelijkheden die deelgemeenten hebben in het kader van inhoudelijk volkstuinenbeleid en/of beheer van de complexen, worden hieronder kort de belangrijkste nota's en plannen omschreven, die de afgelopen jaren o.a. door SenR in opdracht van het College zijn opgesteld.

- **'Tuinparken in Rotterdam'**
Kader tuinieren 2010

De nota werd opgesteld in 2000 door de Regiegroep Volkstuinen, bestaande uit vertegenwoordigers van SenR, OBR en dS+V. In de nota werd de situatie op dat moment weergegeven en is gekeken naar de toekomstige ontwikkeling van de bestaande volkstuincomplexen. Daarbij ging het niet alleen over de mogelijke veranderende vraag naar tuinieren (verblijfstuinen of nutstuinen), maar ook om mogelijke bouwlocaties in de stad en de gevolgen voor de volkstuincomplexen. Destijds was al duidelijk dat een aantal complexen zou moeten verdwijnen voor woningbouw of andere bouwontwikkelingen.

In de loop van 2009 wordt bovengenoemde kadernota geactualiseerd en komen nieuwe gegevens beschikbaar over de huidige stand van zaken en welke gevolgen dit heeft gehad voor tuinieren in Rotterdam. Verder komt er ook up-to-date informatie over de huidige behoefte aan soorten tuinen in de stad.

- **'Herziening kostprijsopbouw volkstuinen' (2005)**

Naar aanleiding van de Cebeon-operatie, waarbij verschillende stedelijke SenR-voorzieningen werden overgeheveld naar de deelgemeenten en dus deze bestuurslaag beleidsmatig en financieel verantwoordelijk werd voor een groter contingent aan voorzieningen, heeft SenR een herziene kostprijsberekening gemaakt van de huidige volkstuincomplexen.

Er was een aantal redenen waarom SenR deze notitie opstelde:

- Verlaten van de historisch gegroeide kostprijsystematiek. Toepassing van een systeem gebaseerd op reële objectieve en genormeerde kostprijzen.
- Evenwichtige toedeling van kosten over de volkstuincomplexen- en deelgemeenten.
- Inzichtelijk maken van niet begrote kosten voor groot onderhoud.
- Eenduidigheid in prijs over de hele stad.
- Genormeed onderhoud op de complexen, zodat geen achterstallig onderhoud meer kan voorkomen.

De aanbevelingen uit deze notitie luiden als volgt:

- Vanuit een bedrijfseconomische benadering werd geadviseerd te kiezen voor een variant, waarbij alle reële exploitatiekosten (incl. groot onderhoud + baggeren) structureel beschikbaar werden gesteld. Dit kwam voort uit de verplichtingen voor de gemeente op grond van de huurovereenkomst. Deze variant werd als de meest reële beschouwd.
- In het kader van het gelijkheidsprincipe, is invoering van een standaard huurtarief voor alle volkstuincomplexen aan te bevelen.

- De reductieregeling voor waterverbruik en compensatieregeling voor minder draagkrachtige tuinders hebben geen relevantie m.b.t. een reële kostprijsberekening voor volkstuinen. Omdat de regelingen voorts zijn gedateerd, wordt aanbevolen deze af te schaffen.

Deze notitie heeft niet geleid tot nieuw beleid en gezamenlijke afspraken tussen stad en deelgemeenten. Men kwam niet tot overeenstemming, omdat de financiële consequenties voor veel deelgemeenten onoverbrugbaar waren.

Bovenstaande notitie heeft geleid tot de volgende beleidsuitgangspunten voor IJsselmondse volkstuincomplexen:

- Deelgemeente IJsselmonde heeft een 'groot onderhoudsverplichting' voor de volkstuincomplexen, mede omdat deze complexen semi-openbaar toegankelijk zijn.
- Het semi-openbare karakter van de complexen zal worden gehandhaafd.
- De benodigde structurele onderhoudsbudgetten zullen door de deelgemeente IJsselmonde beschikbaar worden gesteld aan Rotterdam Vastgoed.
- De huurtarieven in IJsselmonde zullen vanaf 2009 in vijf jaar tijd worden aangepast, zodat vanaf 2014 een kostendekkend tarief is ontstaan en zal worden gecontinueerd.

- **Notitie vernieuwd concept volkstuincomplexen (februari 2005)**

SenR heeft in opdracht van het College in 2005 een beleidsnotitie geschreven over een vernieuwd concept volkstuincomplexen. Het doel was om het tuinieren in brede zin goed in te bedden in bestaande tuincomplexen om zowel de bewoners een voldoende gedifferentieerd aanbod te kunnen bieden, als om te voorkomen dat bepaalde type tuinen in de stad, juist de tuinen waar een grote vraag naar is, verdwijnen. De nota stelt voor de bestaande verblijfstuincomplexen te transformeren naar meer gedifferentieerde tuincomplexen; 'wijkstuincomplexen'. Kenmerken van dit nieuwe concept zijn: kleinschalig tuinieren in de directe omgeving van wijkbewoners, waar een hoge mate van flexibiliteit wordt nagestreefd. Het complex met een grote betekenis voor de wijk. Gedacht wordt daarbij aan tuinieren voor ouderen en gehandicapten, tuinen voor zorginstellingen en/of ziekenhuizen en het realiseren van brede schoolactiviteiten. Een plek in de wijk waar diverse doelgroepen elkaar kunnen ontmoeten en het product 'tuin' in de breedste zin van het woord kunnen ervaren. Een combinatie van educatieve tuin, volks- en nutstuin in één complex.

Verder werd in deze nota een aantal trends genoemd waar rekening mee moet worden gehouden bij de beleidsontwikkeling in de nabije toekomst.

- Zo is een duidelijke 'individualisering' vast te stellen. De 'nieuwe tuinder' is minder geneigd tot hecht 'verenigingsleven'.
- Er is meer behoefte aan 'nutstuinen' vooral vanuit de allochtone gemeenschap.
- Nieuwe doelgroepen verblijfstuinieren: hoger opgeleiden, alleenstaanden, wens tot 'onthaasting', terugtrekking dichtbij huis.
- Maatschappelijk gezien toenemende aandacht voor 'gezond ouder worden'

Hoe summier deze notitie ook was, toch biedt deze een heleboel aanknopingspunten voor nader uit te werken nieuw volkstuinenbeleid.

Beleidsmatige mogelijkheden voor de deelgemeenten

Ondanks het feit dat de deelgemeenten zowel beheersmatig als beleidsmatig verantwoordelijk zijn voor de volkstuinen en veelal de stad de afgelopen jaren pogingen heeft ondernomen om innovatief volkstuinenbeleid van de grond te krijgen, kan geconcludeerd worden dat met name 'inhoudelijke' beleidsontwikkeling op deelgemeenteniveau zeer goed mogelijk is.

Beheersmatige verantwoordelijkheid voor de deelgemeenten

Beleidsmatige invloed op het beheer van de complexen kan met name worden toegepast op het bepalen van huurprijzen. Ook dit is een primaire verantwoordelijkheid van deelgemeenten. Het is echter aan te bevelen hierover op stedelijk niveau afspraken te maken om te voorkomen dat te grote prijsverschillen

ontstaan. Enige vorm van prijsverschil is te billijken en ook te verklaren, omdat niet elk volkstuincomplexen een zelfde kwalitatieve uitstraling heeft.

Deelgemeente IJsselmonde zal er naar streven om in overleg met de andere deelgemeenten en de stad te komen tot meer eenduidige tarieven voor volkstuincomplexen, waarbij kostendekkendheid uitgangspunt zal zijn.

Rol van Rotterdam Vastgoed

Mede omdat de komende jaren de rol van het Rotterdam Vastgoed heel onduidelijk is, wordt verwacht dat deze organisatie zich puur en alleen bezig zal houden met beheer en exploitatie. De kans is groot dat er geen ambtelijke capaciteit beschikbaar is voor inhoudelijke beleidsontwikkeling. Des te belangrijker wordt in de toekomst de rol voor de deelgemeenten, zowel beheersmatig als inhoudelijk.

In het volgende hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de rol en de verantwoordelijkheid van de deelgemeenten m.b.t. het volkstuinenbeleid.

3

Belangrijkste beleidsuitgangspunten

Allereerst is belangrijk te vermelden dat de maatschappelijke relevantie van volkstuinen, zowel verblijfs- als nutstuinen, niet ter discussie staat en de deelgemeente IJsselmonde het beleidsuitgangspunt hanteert dat minimaal het huidige aantal complexen en tuinen behouden blijft.

De eerste conclusie van het rapport van de Rekenkamer was een 'uitspraak te doen over beheers- dan wel beleidsmatige verantwoordelijkheid van deelgemeenten in het kader van volkstuinen'.

Rekeninghoudend met het feit dat deelgemeenten zowel voor het beheer als het beleid de bevoegdheid en dus de verantwoordelijkheid hebben, zijn in IJsselmonde, middels deze nota, op beide onderdelen ook actief keuzes gemaakt en beleid vastgesteld.

3.1 Beleidsmatige verantwoordelijkheid

De tweede conclusie van het rapport van de Rekenkamer luidde:

Formuleer, indien er beleid gemaakt dient te worden, ofwel afzonderlijk volkstuinenbeleid ofwel laat volkstuinenbeleid expliciet onderdeel zijn van breder beleid (bijvoorbeeld recreatiebeleid). In het laatste geval dienen de doelen voor volkstuinen daarbinnen gespecificeerd te worden.

In tegenstelling tot de inhoudelijke keuzemogelijkheden binnen de beheersmatige verantwoordelijkheid die niet zo groot zijn, is het binnen het inhoudelijk aanbod van volkstuinen wel degelijk mogelijk om als deelgemeente beleidsmatig grote invloed uit te oefenen. De notitie die SenR in 2005 heeft geschreven over 'een vernieuwd concept volkstuincomplexen', geeft hier een goede aanzet toe.

Nut en noodzaak van de huidige complexen

Allereerst moet uiteraard de vraag worden gesteld of überhaupt bestaande verblijfs- en nutstuincomplexen gehandhaafd moeten worden. M.a.w. voorzien deze voorzieningen in een behoefte. Deze beleidsnota beantwoordt deze vraag positief en dus zal de deelgemeente IJsselmonde deze vorm van recreatie ook blijven faciliteren.

Dit betekent dat het aantal verblijfs- en nutstuinen voorsnog gehandhaafd blijft. Indien de situatie zich voordoet dat het grondgebied van een volkstuincomplex in de toekomst aangewezen wordt als bouwlocatie, dan wordt door het Dagelijks Bestuur van de deelgemeente op basis van onafhankelijk behoefteonderzoek besloten dit complex wel of niet te realloceren.

Nieuwe gebruiksvormen van de complexen in de 21ste eeuw

In het kader van de hoge mate van invloed op het gebied van inhoudelijk beleid met betrekking tot volkstuinen, zal aan RV in samenwerking met de RBVW en de volkstuinverenigingen, opdracht worden verstrekt nader onderzoek te doen naar nieuwe gebruiksvormen van de huidige volkstuincomplexen. Het betrekken van bezettingsgraad, leeftijdopbouw en doelgroepen, ruimtelijke ontwikkelingen en inhoudelijke ontwikkelingen dienen aan de orde te komen. Mogelijke participatie van verschillende instellingen (zoals zorginstellingen, brede scholen etc.) en producten en diensten van SenR (zoals educatieve tuinen en kinderboerderijen) dienen hierin te worden meegenomen.

De huidige volkstuincomplexen worden op dit moment te eenzijdig gebruikt en aanbevolen wordt het product volkstuin weer in een 'modern jasje' te steken en klaar te maken voor de 21ste eeuw.

Beleidsuitgangspunt voor de verschillende gebruiksvormen van de complexen is in ieder geval dat de volkstuincomplexen een belangrijke bijdrage moeten leveren aan 'sociale cohesie, integratie en participatie van jong en oud'. Een centrale plek in de wijk, die voor allerlei doelgroepen dé 'groenvoorziening' blijft en voor en door diverse doelgroepen kan worden gebruikt.

Kortom de grootste mate van invloed, als het gaat om volkstuinenbeleid, is gelegen in de inhoudelijke component. De deelgemeente zal de komende jaren hoofdzakelijk haar aandacht richten op de beleidsmatige verantwoordelijkheid, omdat daar haar sturings- en innovatiemogelijkheden het grootst zijn.

Stimuleringsfonds Volkstuinen IJsselmonde

Aangezien de inhoudelijke component m.b.t. volkstuinenbeleid de komende jaren steeds belangrijker wordt en innovatie geld kost, wordt een Stimuleringsfonds Volkstuinen IJsselmonde ingesteld. Dit fonds wordt jaarlijks aangevuld met de extra inkomsten van de in hoofdstuk 3.2 vermelde huurverhoging.

Door het verhogen van de tarieven worden de komende 5 jaar extra inkomsten gegenereerd. Het gaat om gemiddeld € 10.000,- cumulatief per jaar, dat leidt tot € 50.000,- structurele inkomsten in 2015.

In het kader van de beleidsmatige opgaven (zie hierboven), die het deelgemeentebestuur de komende jaren wil bereiken, zullen extra stimuleringsmiddelen nodig zijn om de volkstuinverenigingen uit te dagen om nieuwe initiatieven te ontwikkelen. Deze nieuwe initiatieven moeten leiden tot innovaties op het gebied van volkstuinieren in IJsselmonde. De eerste vier jaar, waarin de tariefsverhoging gefaseerd wordt ingevoerd, komen de extra inkomsten volledig ten gunste van het 'Stimuleringsfonds Volkstuinen IJsselmonde'. Vanaf het vijfde jaar zal steeds 50% van de extra inkomsten terugvloeien naar dit fonds. Tenslotte wordt het fonds voorlopig gemaximaliseerd op € 100.000,- en wordt dit beleid in 2014 geëvalueerd. De informatie van deze evaluatie wordt als input gebruikt voor de eventuele herijking van het volkstuinenbeleid vanaf 2014.

Meer concreet betekent dit:

	Extra tariefsinkomsten	Stimuleringsfonds Volkstuinen
1 ^{ste} jaar	€ 10.000,-	€ 10.000,- (2010)
2 ^{de} jaar	€ 20.000,-	€ 30.000,- (2011)
3 ^{de} jaar	€ 30.000,-	€ 60.000,- (2012)
4 ^{de} jaar	€ 40.000,-	€ 100.000,- (2013)

Vanaf het 4de jaar komt 50% ten gunste van het stimuleringsfonds

5de jaar € 50.000,- jaarlijks € 25.000,- toevoegen

Overigens dient hier expliciet vermeld te worden dat deze tariefsverhogingen alleen gelden voor de verblijfstuinen en niet voor de nutstuinen, omdat de kosten voor het in stand houden van deze complexen veel lager zijn. De tarieven voor de nutstuinen worden niet extra verhoogd, maar nutstuinverenigingen kunnen wel subsidieaanvragen indienen voor dit fonds. Tevens dient opgemerkt te worden dat de hoogte van het stimuleringsfonds vanaf 2010 steeds wijzigt, omdat het wel of niet honoreren van subsidieaanvragen leidt tot een ander saldo.

Belangrijk uitgangspunt voor de innovatie van volkstuincomplexen de komende jaren is, dat de primaire verantwoordelijkheid voor deze innovatieve ontwikkeling bij de volkstuinverenigingen zelf ligt. Zij zijn immers de grootste belanghebbenden om zorg te dragen voor hun eigen bestaansrecht. De veranderingen zullen ook op hun eigen complexen in gang moeten worden gezet en dus zullen de verenigingen in eerste instantie zelf met initiatieven moeten komen. De deelgemeente zal hen daarbij zoveel mogelijk steunen en uitdagen. Het stimuleringsfonds zal daarvoor de benodigde financiële impulsen kunnen en moeten geven. Op basis van subsidieaanvragen kunnen de volkstuinverenigingen aanspraak maken op dit fonds. Uitkeringen uit het fonds zullen maximaal 75% van de totale kosten van

het project/idee vergoeden. Dit met als doel om de verenigingen uit te dagen ook andere geldschieters te vinden voor hun project en daarmee het draagvlak te vergroten. Men kan daarbij denken aan andere fondsen, woningcorporaties of eigen middelen. De resterende 25% mag niet worden gefinancierd met andere subsidiegelden of overheidsmiddelen.

Om in aanmerking te komen voor dit fonds, dienen de subsidieaanvragen aan te sluiten op de uitgangspunten van de Kadernota Welzijn IJsselmonde 2008 en tevens te voldoen aan een van de volgende criteria:

1. Het idee/initiatief moet een bijdrage leveren aan de verbetering van sociale cohesie, integratie en participatie van jong en oud.
2. Het idee/initiatief moet innovatief zijn en leiden tot nieuwe vormen van tuinieren, waarbij samenwerking wordt gezocht met instellingen of bewoners uit de omliggende wijken, zodat andere/nieuwe gebruikers worden bereikt.
3. Het idee/initiatief moet leiden tot meer gebruikers van de volkstuincomplexen.
4. Het idee/initiatief moet nieuwe doelgroepen bereiken.

Het idee/initiatief waarvoor een subsidieaanvraag wordt ingediend, moet verder een bijdrage leveren aan een betere spreiding qua leeftijdsopbouw en moet leiden tot een hogere bezettingsgraad. Daarnaast is het wenselijk dat verschillende instellingen (zoals zorginstellingen, brede scholen etc.) en producten en diensten van SenR (zoals educatieve tuinen en kinderboerderijen) worden betrokken bij het idee/initiatief. Per aanvraag kunnen aanvullende eisen worden gesteld over bijvoorbeeld kwaliteit en kwantiteit.

Om bovenstaande doelstellingen/effecten te bereiken, kunnen tot het evaluatiemoment in 2014 subsidiecriteria worden aangescherpt/bijgesteld.

3.2 Beheersmatige verantwoordelijkheid

Als het gaat over de beheersmatige verantwoordelijkheid dan moet er rekening mee worden gehouden dat de complexen semi-openbaar toegankelijk zijn en in de toekomst ook blijven. Dit impliceert dat de deelgemeente zorg moet dragen voor een minimaal acceptabel jaarlijks en groot onderhoudsniveau. Daarom heeft het dagelijks bestuur van IJsselmonde vorig jaar besloten om vanaf begrotingsjaar 2008 de budgetten voor groot onderhoud structureel beschikbaar te stellen aan SenR en vanaf 2009 aan Rotterdam Vastgoed (RV). Daarmee is nu helder in beeld wat de daadwerkelijke kosten zijn van de volkstuincomplexen.

Aangezien de totale kosten voor de deelgemeente IJsselmonde voor het in stand houden van de volkstuincomplexen hoog zijn en de huidige huurtarieven in verhouding erg laag (bijna de laagste in heel Rotterdam - zie bijlage), worden vanaf begrotingsjaar 2010 in vijf jaar de tarieven verhoogd naar een kostendekkend huurtarief. Deze tariefsverhoging is te billijken, omdat vanaf 2008 ook de verantwoordelijkheid voor groot onderhoud structureel in de deelgemeentelijke begroting geregeld is.

Hieronder volgt een nadere specificatie van de oplopende tarieven:

- Vanaf 2010 tot 2014 worden kostendekkende huurtarieven gefaseerd ingevoerd. De gemiddelde huurprijs van een verblijfstuin met een grootte van 225 m² bedraagt (prijsspeil 2008) € 250,- per jaar. Dit zal in 2014 (exclusief indexering) oplopen tot een bedrag van ongeveer € 450,- per jaar. Een stijging van gemiddeld € 40,- per jaar (exclusief indexering). Hierbij dient opgemerkt te worden dat in dit nieuwe kostendekkende tarief de groot onderhoudsmiddelen maar voor 50% in het tarief zijn verwerkt. De andere 50% (wat neerkomt op € 26.000,- per jaar) blijft voor rekening van de deelgemeente. Dit i.v.m. het semi-openbaar karakter van de complexen.
- De stedelijke reductieregeling die al jaren bestaat en inhoudt dat mensen onder een bepaalde inkomensgrens aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming van € 0,39 per vierkante meter,

blijft bestaan. Om te voorkomen dat deze huurders financieel in de problemen komen, zal voor deze groep een korting van 40% worden gegeven op de huurverhoging in de komende vijf jaar. Daarmee krijgen deze huurders (in verhouding) evenveel huurverhoging in rekening gebracht, als de mensen die niet binnen de stedelijke reductieregeling vallen. In IJsselmonde gaat het om 5 tot 10 gebruikers van de 250, die van deze regeling gebruik maken.

- Daarnaast zal de deelgemeente IJsselmonde er naar streven om in overleg met de andere deelgemeenten en de stad te komen tot meer eenduidige tarieven voor volkstuincomplexen, waarbij kostendekkendheid uitgangspunt zal zijn.

De verantwoordelijkheid voor beheer van de volkstuincomplexen kan niet ter discussie staan. Beleidsmatige keuzes binnen het beheer van deze complexen zijn niet groot. De complexen worden op een bepaald basisniveau onderhouden en de werkzaamheden hiervoor worden in een meerjaren onderhoudsplanning (MOP) vastgelegd.

Volkstuincomplex Van Brienoord

In het kader van de gebiedsvisie Stadionpark past het volkstuincomplex Van Brienoord naadloos in de doelstellingen en ontwikkelingen die in dit kader de komende jaren in gang worden gezet. De afgelopen decennia heeft dit volkstuincomplex een tijdelijke status gehad. Rekeninghoudend met de Stadionparkontwikkeling zal onderzocht worden de tijdelijke status van dit complex om te zetten in een permanente status.

3.3 De belangrijkste beleidskeuzes op een rij

Het volkstuinenbeleid van deelgemeente IJsselmonde bestaat uit de volgende componenten:

- Uitgangspunt is dat de deelgemeente het mogelijk maakt om de recreatieve vorm 'volkstuinen', waarbij het gaat om verblijfstuinen en nutstuinen, te continueren.
- Deelgemeente IJsselmonde heeft zowel voor het beheer als het beleid de bevoegdheid en dus de verantwoordelijkheid en heeft, middels deze nota, op beide onderdelen actief keuzes gemaakt en beleid vastgesteld.
- De volkstuincomplexen blijven semi-openbaar toegankelijk.
- Rekeninghoudend met het semi-openbaar karakter, verzorgt de deelgemeente het structureel groot onderhoud op de complexen en stelt daarvoor aan Rotterdam Vastgoed structurele budgetten beschikbaar.
- Vanaf 2010 zal gestart worden met het gefaseerd invoeren van kostendekkende tarieven in een tijdsbestek van vijf jaar.
- Het is wenselijk gezamenlijk met andere deelgemeenten te komen tot een eenduidige tariefstructuur in de hele stad.
- Vanaf 2010 tot 2014 worden kostendekkende huurtarieven gefaseerd ingevoerd. De gemiddelde huurprijs van een verblijfstuin met een grootte van 225 m² bedraagt (prijsspeil 2008) € 250,- per jaar. Dit zal in 2014 (exclusief indexering) oplopen tot een bedrag van ongeveer € 450,- per jaar. Een stijging van gemiddeld € 40,- per jaar (exclusief indexering).

Hierbij dient opgemerkt te worden dat in dit nieuwe kostendekkende tarief de groot onderhoudsmiddelen maar voor 50%, in het tarief zijn verwerkt. De andere 50% (wat neerkomt op € 26.000,- per jaar) blijft voor rekening van de deelgemeente. Dit i.v.m. het semi-openbaar karakter van de complexen.

De bestaande stedelijke reductieregeling die al jaren bestaat en inhoudt dat mensen onder een bepaalde inkomensgrens, aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming van € 0,39 per vierkante meter, blijft van kracht. Om te voorkomen dat deze huurders financieel in de problemen komen, zal voor deze groep een korting van 40% worden gegeven op de huurverhoging in de komende vijf jaar. Daarmee krijgen deze huurders (in verhouding) evenveel huurverhoging in rekening gebracht, als de mensen die niet binnen de stedelijke reductieregeling vallen. In IJsselmonde gaat het om 5 tot 10 gebruikers van de 250, die van deze regeling gebruik maken.

- De meeste beleidsinvloed en sturingsmogelijkheden liggen op het gebied van inhoudelijk beleid en dan met name het introduceren van nieuwe gebruiksvormen.
- Met 50% van de opbrengst die wordt bewerkstelligd door de tariefsverhoging wordt een 'stimuleringsfonds Volkstuinen' opgericht en in stand gehouden. Volkstuinverenigingen kunnen innovatieve plannen ontwikkelen op hun complexen en een financiële bijdrage uit dit fonds aanvragen tot maximaal 75% van de totale kosten. De aanvraag moet aansluiten op de uitgangspunten van de Kadernota Welzijn IJsselmonde 2008 en tevens voldoen aan een van de volgende voorwaarden:
 - Het idee/initiatief moet een bijdrage leveren aan de verbetering van sociale cohesie, integratie en participatie van jong en oud.
 - Het idee/initiatief moet innovatief zijn en leiden tot nieuwe vormen van tuinieren, waarbij samenwerking wordt gezocht met instellingen of bewoners uit de omliggende wijken, zodat andere/nieuwe gebruikers worden bereikt.
 - Het idee/initiatief moet leiden tot meer gebruikers van de volkstuincomplexen.
 - Het idee/initiatief moet nieuwe doelgroepen bereiken.
- Aan Rotterdam Vastgoed wordt, in samenwerking met de RBVW en de volkstuinverenigingen zelf, opdracht verstrekt nader onderzoek te doen naar nieuwe gebruiksvormen van de huidige volkstuincomplexen. Het betrekken van bezettingsgraad, leeftijdsopbouw, ruimtelijke ontwikkelingen en inhoudelijke ontwikkelingen dienen aan de orde te komen. Mogelijke participatie van verschillende instellingen (zoals zorginstellingen, brede scholen etc.) en producten en diensten van SenR (zoals educatieve tuinen en kinderboerderijen) dienen hierin te worden meegenomen.
- De huidige complexen worden te eenzijdig gebruikt en de komende jaren zal het product volkstuin weer in een 'modern jasje' worden gestoken en klaar gemaakt voor de 21ste eeuw.
- Beleidsuitgangspunt voor de volkstuinen is dat dit product een belangrijke bijdrage moet leveren aan 'sociale cohesie, integratie en participatie van jong en oud'. Een centrale plek in de wijk, die voor allerlei doelgroepen dé 'groenvoorziening' wordt.
- Het aantal verblijfs- en nutstuinen blijft vooralsnog gehandhaafd. Indien de situatie zich voordoet dat het grondgebied van een volkstuincomplex in de toekomst aangewezen wordt als bouwlocatie, wordt door het Dagelijks Bestuur van de deelgemeente op basis van onafhankelijk behoefteonderzoek besloten dit complex wel of niet te realloceren.

4

Financiële consequenties

Eventuele financiële consequenties voor de huurprijs tot 2014 is realistisch in te schatten. Hieronder wordt overzichtelijk de prijsontwikkeling in beeld gebracht:

Prijspeil	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gemiddeld tarief (€)	250	290	330	370	410	450
Reductieregeling tarief (€)	150	174	198	222	246	270

(huurtarieven excl. indexering)

Daarmee wordt het huidige exploitatietekort (prijspeil 2009) van de volkstuincomplexen (€ 50.000,- per jaar) tot nul gereduceerd in vijf jaar tijd. Het genoemde exploitatietekort bestaat uit € 24.000,- vanuit de jaarlijkse exploitatie en € 26.000,- kosten groot onderhoud. De daadwerkelijke kosten groot onderhoud bedragen € 52.400,- per jaar, maar omdat het hier om semi-openbare complexen gaat is niet redelijk om de volledige kosten groot onderhoud in rekening te brengen bij de huurders. Er wordt 50% van de groot onderhoudskosten verwerkt in de tarieven.

Stimuleringsfonds Volkstuinen

Door het verhogen van de tarieven worden de komende 5 jaar extra inkomsten gegenereerd. Het gaat om gemiddeld € 10.000,- cumulatief per jaar, dat leidt tot € 50.000,- structurele inkomsten in 2014.

Meer concreet betekent dit:

	Extra tariefsinkomsten	Stimuleringsfonds Volkstuinen
1 ^{ste} jaar	€ 10.000,-	€ 10.000,- (2010)
2 ^{de} jaar	€ 20.000,-	€ 30.000,- (2011)
3 ^{de} jaar	€ 30.000,-	€ 60.000,- (2012)
4 ^{de} jaar	€ 40.000,-	€ 100.000,- (2013)

Vanaf het 4de jaar komt 50% ten gunste van het stimuleringsfonds

5de jaar € 50.000,- jaarlijks € 25.000,- toevoegen

Overigens dient hier expliciet vermeld te worden dat deze tariefsverhogingen alleen gelden voor de verblijfstuinen en niet voor de nutstuinen, omdat de kosten voor het in stand houden van deze complexen veel lager zijn. De tarieven voor de nutstuinen worden niet extra verhoogd, maar nutstuinverenigingen kunnen wel subsidieaanvragen indienen voor dit fonds. Tevens dient opgemerkt te worden dat de hoogte van het stimuleringsfonds vanaf 2010 steeds wijzigt, omdat het wel of niet honoreren van subsidieaanvragen leidt tot een ander saldo.

Het financieel effect van nieuw inhoudelijk beleid van het product volkstuinen is nog niet te voorspellen.

Bijlage

Grondhuurtarieven 2008 per vereniging en per deelgemeente (opgave SenR)

Deelgemeente	Volkstuinvereniging	Tarief in € per m ²
IJsselmonde	Hordijkerveld	1,07
	Lombardijen	1,07
	van Brienoord	0,53
	Beverwaard	0,51
Charlois	De Beukhoeve	1,33
	Maasglorie	1,33
	Oldengaarde	1,33
	Phoenix	1,33
	Pomona	1,33
	Reijerwaard	1,33
	Wielewaal	1,33
	Zandweg	1,33
	Zonnehof	1,33
	Zuiderhof	1,33
Heijplaat	0,61	
Hoogvliet	Ons Belang	1,01
	Elftplaat 2	1,01
Overschie	Blijdorp	1,15
	Bovendijk	1,15
	Eigen Hof	1,15
	Helpt Elkander	1,15
	Onze Tuinen	1,15
	Tuinderslust	1,15
	Vreelust	1,15
	Wilgentuin	1,15
	Zestienhoven	1,15
Zuiderlaan	0,62	

Deelgemeente	Volkstuinvereniging	Tarief in € per m ²
Noord	Tot Nut en Genoegen	1,53
	Streven Naar Verbetering	1,53
Hillegersberg-Schiebroek	Lusthof	1,46
	Ons Genoegen	1,46
	Nieuw Terbregge	1,46
Kralingen-Crooswijk	Kweeklust	1,20
	Nut en Genoegen	1,20
	Toepad	1,20
	De Venhoeve	1,20
	Nooit Gedacht	1,20
Prins Alexander	Ommoord	2,59
	De Tochten	2,59
	De Tochten (onbebouwd)	1,29
	Kralingseveer	0,82
	De Boerderi	0,75
Hoek van Holland	Noort Bonnen	1,47

